

менш відомими в панк-сцені і більш згартувались на власні музиці і моді. Але те, що бунтівна сила була чисто перманентним актом випущення пару молодих людей, які збиралися на сцені панк-подій, свідчить про тотальний сценізм протестних субкультур. Це був організований акт зіткнення угруповань, акт створення бійок, акт утворення скандалів, який і надав обличчю панку.

Можна побачити що реп – досить впливова форма музичного простору. Це своєрідна сцена, яка мімікрує, переходить з одного простору країни в інший, знаходить різні точки ідентифікації і створює надзвичайно цікавий постмодерний образ протесту, вибуху, озброєна сучасними мультимедійними технологіями і стає міцним шоу-бізнесом. Із груп, які буквально наслідують естетику енвайроменту, варто назвати групи ембієнту. “Згідно легенді, ембієнт придумав в 70 роках Брайн Іноу. Він лежав в лікарні і від того, що не було чого робити, вслуховувався в звуки вуличного руху. В цьому на перший погляд хаотичному шумі Іноу зміг уловити організуючий виток. Він вирішив, що подібна музика повинна сприйматися як частина навколишнього середовища. Іноу створив записи, які пропогували музику для аеропортів”, – відмічає М. Баришніков [3, с. 158].

Отже, можна узагальнити і визначити що енвайромент, ленд-арт, перформанс як три провідні мистецькі практики постмодернізму мають свої форми визначення в мистецтві естради, якщо розуміти естраду в такому широкому вимірі полісценізму, що розгортається як декілька образів і декілька планів нашарування сценічних образів в контексті музичної, театральної і, взагалі, популярної культури.

Важливо, що буквально цитування шумів вулиці та монтаж класичних творів, поєднання алеаторики, сонорики дає можливість створити своєрідний синтез, який під впливом амбієнта став своєрідною альтернативною музикою і альтернативною формою вже апробованих музичних конфігурацій. Це дало можливість розширити поетику енвайроменту, інсталювати в музичний простір “голос вулиці” і зазначити ці синтези як певний авангардний проект.

І, зрештою, можна вважати, що лінія перформансної комунікації або тої поетичної стратегії постмодерністської культури, яка визначається в театралізації будь-якого сценізму, будь-якого виконавства, найбільше визначеною в рок-сцені. Рок-сцена еволюціонує від хард-року, важкого, жорстокого року до арт-року, глем-року, рок-опери і інших конфігурацій. Вона надзвичайно полівалентна, тобто в ній немає такої амбівалентності сценізму як у панків, де скінхеди і панки утворюють конфігурацію внутрішнього конфлікту презентації сцени, в ній немає такого амбівалентного напрямку, як це відбувається в чорному репі, де ганст-реп і реп культивований пов'язані вже з більш культурними, більш інтелігентськими визначеннями своєї доктрини, але протиставляються один одному.

Рок полівалентний, він без кінця в пошуді, він без кінця змінює свої сценічні образи. І цей полсценізм – внутрішній, іманентний, який розбудовується кожен раз на своїй сцені, залежно від персони, яка створює ансамбль, залежно від цілого напрямку, залежно від

країни, навіть, залежно від мовних атрибутів. Все це свідчить що перформансність як певний театральний імідж, що для року стає не просто органічним, а стає онтологічним виміром, способом життя.

Перформансна комунікація пов'язує різні жанрові комунікації в єдиній сценічній формі, ця форма тут же визначається як шоу-бізнес проект. І рок, і етно-музика є надзвичайно присутніми, надзвичайно могутніми імперіями шоу-бізнесу, навколо них крутяться величезні капітали і вони утворюють той могутній простір музикування, який свідчить про театральність і не вичерпні можливості перформансної комунікації.

Список використаних джерел

1. Лексикон нонклассики. Художественно-эстетическая культура XX века / под ред. В. В. Бычкова. – М.: РОССПЭН, 2003. – 608 с.
2. Маньковская Н. Б. Эстетика постмодернизма / Надежда Борисовна Маньковская. – СПб.: Алетейя, 2000. – 347 [5] с. – (серия “Gallicinium”).
3. Музыка наших дней. – М.: Аванта, 2002. – 434 с.
4. О'Хара К. Философия панка: больше чем шум / Крейг О'Хара. – М.: Нота-Р, 2004. – 206 с.

References

1. Leksikon nonklassiki. Hudozhestvenno-jesteticheskaja kul'tura XX veka / pod red. V.V. Bychkova. – M.: ROSSPJeN, 2003. – 608 s.
2. Man'kovskaja N.B. Jestetika postmodernizma / Nadezha Borisovna Man'kovskaja. – SPb.: Aletejja, 2000. – 347 [5] s. – (serija “Gallicinium”).
3. Muzyka nashih dnej. – M.: Avanta, 2002. – 434 s.
4. O'Hara K. Filosofija panka: bol'she chem shum / Krejg O'Hara. – M.: Nota-R, 2004. – 206 s.

Kaluzh's'ka V. O., graduate, Kyiv National University of Culture and Arts (Ukraine, Kiev), gileya.org.ua@gmail.com

Stage space pop art

A vaudeville art is characterized in context of postmodern artistic practices, such, as envaironment, land-art, performance. Such nominations of vaudeville art are determined, as rock-stage, reiv-stage, pank-stage but other.

Keywords: vaudeville art, stage, practice, postmodern, environment.

Калужская В. О., аспирантка, Киевский национальный университет культуры и искусств (Украина, Киев), gileya.org.ua@gmail.com

Сценическое пространство эстрадного искусства

Эстрадное искусство характеризуется в контексте постмодерных художественных практик, таких, как енвайромент, ленд-арт, перформанс. Определяются такие номинации эстрадного искусства, как рок-сцена, рейв-сцена, панк-сцена и др.

Ключевые слова: эстрадное искусство, сцена, практика, постмодерн, среда.

* * *

УДК (1)091

Нуриева К. А.
научный сотрудник, Национальный Музей
азербайджанской литературы им. Низами Гянджеви
при НАНА (Азербайджан), kamala85@box.az

ИДЕЯ СОЗДАНИЯ ОБЩЕТЮРКСКОГО ЛИТЕРАТУРНОГО ЯЗЫКА

Статья посвящена идее создания общетюркского литературного языка. Основное внимание уделяется истории возникновения идеи общетюркского литературного языка и развитию этой идеи на современном этапе. Просветители, осознавшие роль языка в национальном единении, еще в конце XIX века предложили идею важности и значимости общего литературного языка наряду с национализмом и тюркизмом. Это впервые наблюдается в творчестве известного крымского просветителя и одного из идеологов тюркизма Исмаила Гаспринского. По его мнению, идентичность одной нации начинается с языка, и поэтому тюркские народы должны говорить на одном – на общетюркском литературном языке. В статье также рассматривается несколько методик создания общетюркского литературного языка.

Ключевые слова: общетюркский литературный язык, концепция “тюркское единение”, “Терджуман”, “Ортакюрк”, Тюрк-ПА.

(статья друкується мовою оригіналу)

90-е годы прошлого века являются периодом возникновения и развития многосторонних отношений между тюркоязычными республиками по многим отраслям. Это взаимное сближение совпадает с процессами интеграции, происходящими в мире, и приобретает большую актуальность, защищая интересы и выгоды тюркских народов. В последние годы получила новый импульс идея экономического, культурного объединения тюркских народов. Проводятся саммиты глав государств, съезды тюркских народов, создана Парламентская Ассамблея. В то же время одной из главных проблем, препятствующих культурной интеграции тюркских народов, является отсутствие общего литературного языка. Только на постсоветском пространстве существует около 30 тюркских языков, 19 из них – литературные. Более того, существует турецкий язык со своими глубокими литературными традициями, а также языки тюркских меньшинств. Кроме того, тюркские народы пользуются тремя разными алфавитами: латиницей, кириллицей и арабской графикой. Необходимость общего, объединяющего народы языка и алфавита очевидна. Поэтому актуальнейшей задачей тюркского мира является создание общетюркского языка и общего алфавита.

1. История формирования идеи общетюркского литературного языка

Идея создания общетюркского литературного языка берет свое начало с конца XIX и начала XX века, как и сама идея тюркского единения. Из истории известно, что нация, говорившая на одном языке в течение тысячелетия, может изменить религию несколько раз, не нанося вреда своему языку. Язык – не только средство общения среди людей. Общественно-политические и научные достижения народа также связаны с языком. Поэтому язык один из основных и влиятельных компонентов связи между людьми.

Просветители, осознавшие роль языка в национальном единении, еще в конце XIX века предложили идею важности и значимости общего литературного языка наряду с национализмом и тюркизмом. Это впервые наблюдается в творчестве известного крымского просветителя и одного из идеологов тюркизма Исмаила Гаспринского. По его мнению, идентичность одной нации начинается с языка, и поэтому тюркские народы должны говорить на одном – на общетюркском литературном языке [8]. И. Гаспринский передавал обществу свои идеи и мысли с помощью газеты “Терджуман” (“Переводчик”), в которой сам же был главным редактором. Газета “Терджуман” печаталась с 1883 по 1914 гг., и на протяжении 31 года газета была одним из самых знаменитых органов печати, где публиковали свои статьи сторонники тюркизма. И. Гаспринский выработал для газеты синтетический язык, который с легкостью понимали почти все тюркоязычные народы. Этот язык был основан на османско-турецком, поскольку именно он был языком большой и развитой империи. Наряду с “Терджуман”, журнал “Фуюзат”

(“Удовольствия”) и газета “Хаят” (“Жизнь”) также развивали идею создания общетюркского литературного языка. Главным редактором этих органов был Али бек Гусейнзаде – один из ведущих идеологов тюркизма в Азербайджане. Али бек Гусейнзаде считал, что тюрки – одна нация и должны иметь общий литературный язык и общее письмо. Другими словами, для достижения национально-духовного единства А. Гусейнзаде считал обязательным использовать в школах и газетах общетюркский литературный язык [7]. Он так же, как и И. Гаспринский, был сторонником усредненного тюркского языка на основе османско-турецкого.

В Азербайджане в то время сформировалась литературная школа “Фуюзат”, и известные просветители и сторонники идей тюркизма сплотились вокруг этой школы. Руководитель литературной школы “Фуюзат” А. Гусейнзаде поставил цель продолжить дело “Терджуман”, то есть идею И. Гаспринского создать общетюркский литературный язык [4, с. 25]. Долгое время действовавший совершенно один И. Гаспринский радовался изданию “Хаят” и оценивал публикацию газеты как большую заслугу для тюркского народа [4, с. 21].

2. Создание общетюркского литературного языка на современном этапе

И. Гаспринский, как один из первых идеологов движения тюркизма, считал, что для национального единения необходимо создание печатных органов и школ на едином литературном языке. Возможно, по этой причине на современном этапе, наряду с идеями национального единения, формируются и идеи создания общетюркского литературного языка. К примеру, одна из методик общетюркского языка была разработана узбекским ученым Бахтийором Каримовым. Автор пытается вдохнуть новую жизнь в уходящий корнями вглубь тысячелетий древнетюркский литературный язык. Его метод основывается на частоте использования слов и на численности населения, использующего эти слова. То есть, если конкретное слово встречается у нескольких тюркоязычных народов, значит, оно использовалось в древнетюркском языке. Основным преимуществом данной методики является принцип усреднения. Таким образом, восстановленный общетюркский литературный язык – “Ортакюрк” (усредненный тюркский язык) станет языком всех тюркоязычных народов и будет не только средством общения, но и языком литературы и науки. В настоящее время профессор Б. Каримов ведет работу над созданием языка “Ортакюрк” в Институте “Ортакюрк” при Всемирной Ассамблее Тюркских Народов [2]. Наряду с формированием единого языка, обязательно развивать каждый тюркский язык в своем ареале. Таким путем можно предотвратить исчезновение некоторых тюркских языков. Создание общетюркского литературного языка служит началом идейной солидарности и духовного единства тюркского мира.

Кроме Б. Каримова Миразим Хайдаров также предложил свою версию создания общетюркского литературного языка. Он классифицировал свои рассуждения и принципы нижеследующим образом:

1. *Принцип тюркизма.* Приоритет при подборе слов должен отдаваться сначала тюркским словам, затем –

арабско–персидским (которые традиционно применялись в тюркских языках), затем – европейско–русским.

2. *Принцип богатства.* Максимальное обогащение общетюркского языка за счет использования слов, свойств и средств словообразования, имеющихся во всех тюркских языках.

3. *Принцип простоты.* В отличие от принципа богатства принцип простоты предусматривает отмену лишних свойств, недопущение усложнения языка [6].

Наряду с этим, М. Хайдаров считает, что “Общетюркский язык мог бы формироваться не искусственно, а путем вольного общения тюркоговорящих, каждый из которых использовал бы свой язык, и таким образом через некоторое время возник бы усредненный язык” [6]. Это могло быть реализуемым, учитывая близость тюркских языков.

Из азербайджанских ученых Афад Курбанов также разработал свою версию создания общетюркского литературного языка. Ученый впервые представил свой проект на конференции, которая проводилась в Анкаре в 1992 году. По его мнению, нужно создать центр для формирования общетюркского литературного языка. А. Курбанов был сторонником создания общетюркского языка на основе методов сопоставления и сравнения.

Вначале общетюркский язык может изучаться и использоваться энтузиастами. Первоначально этот язык можно использовать для интернет–общения и создания Интернет–ресурсов, включая Википедию на общетюркском языке. Дальнейшее распространение языка будет зависеть от его способности отвечать коммуникационным и информационным запросам, а также от необходимости его внедрения, связанной с тем, в какой степени тюркские народы будут успешны в создании общего культурного пространства.

Значимость языка во многом определяется тем, какие возможности он открывает. Создание общего языка, позволившего хранить информацию не одного, а всех тюркских народов, к тому же являвшегося родным для всех тюрков, привело бы к большему общению на этом языке. Близость тюркских языков открывает перед тюркскими народами огромные возможности, которые не просто не используются, но с течением времени теряются.

Начиная с 1992 года, периодически проводились Саммиты глав тюркоязычных государств, и в конце каждого из них были подписаны декларации. Декларации были составлены на русском и турецком языках, кроме последних двух. После создания общепринятого и общепонятного языка декларации и другие государственно важные документы могут быть записаны именно на этом языке.

Внедрение на практике общетюркского литературного языка зависит от нижеуказанных факторов:

– субъективная заинтересованность тюркоязычных государств внедрить и использовать в межгосударственном общении именно общетюркский язык;

– учет в языке особенностей всех тюркских языков;
– совершенство и богатство данного языка, его возможность стать языком науки, техники и даже государства.

Общетюркский литературный язык будет носить синтетический характер. Поскольку общетюркский литературный язык будет создаваться искусственно и в то же время на базе тюркских языков, в нем будут сочетаться элементы естественности и искусственности. Это, с одной стороны, обеспечит максимальное совершенство и богатство языка, с другой стороны, он будет взят не с пустого места, а с реально существующих тюркских языков.

Заключение. Создание и внедрение общетюркского литературного языка дало бы тюркским народам немало преимуществ, таких как расширение возможности общения между тюркоязычными государствами и народами, хранение и возможность пользования информацией всех тюркских народов, экономия ресурсов для решения коммуникационной и информационной проблем и т.д.

Создание общетюркского языка для взаимного общения, обучения и хранения информации представляет важное значение, и изучение этого языка было бы более легким, чем изучение других региональных языков. Так же как литературный арабский язык в арабских странах используется в межарабском официальном и неофициальном общении и частично на официальном государственном уровне, общетюркский язык тоже может использоваться в межтюркском официальном и неофициальном общении, в то время как тюркские языки останутся в использовании на национальном уровне.

Список использованных источников

1. Газета “Азербайджан”. – 16.12.2011.
2. Всемирная Ассамблея Тюркских Народов. – http://dta1.org/index_page1.6.htm
3. Парламентская Ассамблея тюркоязычных стран. – <http://turk-pa.org>
4. Кенгерли А. Земля Турана – единая страна, единый язык. – Баку: “ЙОМ”, 2007. – 145 с.
5. Кенгерли А. Тюркизм в творчестве азербайджанских романтиков. – Баку: “Элм”, 2002. – 332 с.
6. Хайдаров М. Реализация языкового потенциала тюркских народов. – <http://mtss.ru/?page=tjaptn&source=subscribe> [15.07.2012].
7. Газета “Хаят”. – 11 января 1906 г.
8. Газета “Терджуман”. – №26. – 15 марта 1906 г.

References

1. Gazeta “Azerbajdzhan”. – 16.12.2011.
2. Vsemirnaja Assambleja Tjurkskih Narodov. – http://dta1.org/index_page1.6.htm
3. Parlamentskaja Assambleja tjurkojazychnyh stran. – <http://turk-pa.org>
4. Kengerli A. Zemplja Turana – edinaja strana, edinyj jazyk. – Baku: “JOM”, 2007. – 145 s.
5. Kengerli A. Tjurkizm v tvorcestve azerbajdzhanskih romantikov. – Baku: “Jelm”, 2002. – 332 s.
6. Hajdarov M. Realizacija jazykovogo potenciala tjurkskih narodov. – <http://mtss.ru/?page=tjaptn&source=subscribe> [15.07.2012].
7. Gazeta “Hajat”. – 11 janvarja 1906 g.
8. Gazeta “Terdzhuman”. – №26. – 15 marta 1906 g.

Nureyeva K. A., researcher, National Museum of Azerbaijani Literature named after Nizami Ganjavi at ANAS (Azerbaijan), kamala85@box.az

The idea of creation of the common Turkish literary language

The article is devoted to the idea of creation of the common Turkic literary language. It focuses on the history of creation of the idea of Turkic literary language and its development at the modern stage. The enlighteners, aware of the role of language in national unity, in the late XIX century, proposed the idea of the importance and significance of a common literary language, along with nationalism and Turkism. This idea was observed first in the work of the famous Crimean

educator and one of the ideologists of Turkism Ismail Gasprinski. According to his opinion, the identity of a nation begins with the language, and therefore the Turkic peoples must speak the common Turkish literary language. It is also investigated in the article some methods of creating Turkish literary language for all Turkic peoples at the present stage.

Keywords: common Turkish literary language, the concept of "Turkish unity", "Tercuman", "Ortaturk", TurkPA.

Нурієва К. А., науковий співробітник, Національний Музей азербайджанської літератури ім. Нізамі Гянджеві при НАНА (Азербайджан), katala85@box.az

Ідея створення загальнотюркської літературної мови

Стаття присвячена ідеї створення загальнотюркської літературної мови. Основна увага приділяється історії виникнення ідеї загальнотюркської літературної мови і розвитку цієї ідеї на сучасному етапі. Просвітителі, які усвідомили роль мови в національному єднанні, ще наприкінці XIX століття запропонували ідею важливості та значущості загальної літературної мови поряд з націоналізмом і тюркізмом. Це вперше спостерігається у творчості відомого кримського просвітителя та одного з ідеологів тюркізму Ісмаїла Гаспринського. На його думку, ідентичність однієї нації починається з мови, і тому тюркські народи повинні говорити однією – загальнотюркською літературною мовою. У статті також розглядається декілька методик створення загальнотюркської літературної мови.

Ключові слова: загальнотюркська літературна мова, концепція "тюркське єднання", "Терджуман", "Ортаюрк", Тюрк-ПА.

* * *

UDK 130.2+304.2

Рихліцька О. Д.
кандидат філософських наук, доцент, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), o.rukhlytska@ukr.net

Філософсько-культурологічне підґрунтя екології культури

Аналізується феномен екології культури та її прояви в контексті сучасних екологічних проблем. Визначаються основні теоретико-методологічні основи еволюції екології культури в контексті культурологічного знання, де екологія культури виступає своєрідним підґрунтям синтезу природи та культури, ціннісною парадигмою у збереженні природної та культурної спадщини.

Ключові слова: екологія, природа, культура, екологія культури, культурологія, ціннісна парадигма.

Серед багаточисельних проблем сучасної цивілізації, що породжена технократичним поступом людства виділяють наступні: проблема виживання людства, екологічна криза та невідворотність змін, що відбуваються у біосфері, проблема збереження людської особистості, що являють собою "антропологічну кризу суспільства", адже сучасна постіндустріальна культура створює неймовірні можливості для маніпуляції свідомості людини та її життям, і як наслідок втрата можливості раціонального осмислення свого буття в культурі. Особливий суб'єкт-об'єктний тип світосприйняття сучасної людини перебуває в межовій ситуації, коли діяльність змінила природне середовище, культуру і суспільство, які перебувають на різних еволюційних рівнях.

Аналізуючи глобальні проблеми, які невідворотно підводять людство до "межі" стає зрозумілим, що без осмислення та врахування екологічних аспектів сучасна цивілізація приречена на загибель. Так, відомий дослідник В. Кутирьов вважає, що людину позбавили природних коренів і "обрізали божественні помочі", позбавили статусу суб'єкта, редукували до автора і агента. Став домінувати дискурс. Мислення перетворилося в самостійну сутність у відриві від людини та її свідомості [5, с.47]. А невідповідність духовного розвитку людини від її

"природоперетворюючих" можливостей, безмежна гонитва за комфортом призвела до переексплуатації як "зовнішньої так і внутрішньої" природи. "Знаходимося на краю прірви. Стає зрозумілим, що шанс подолати загрози, котрі постали перед людством, залежать не стільки від інтелектуальних і організаційно-технічних можливостей цивілізації, скільки від того наскільки моральною є людина..." [5, с.14].

Загальна ситуація занепокоєння визначила активні пошуки нових ціннісних парадигм сучасної людини, які мають стати ключем у подоланні глобальних проблем, а особливо формуванні та втіленні гармонії у відношенні з Природою, предметно-практичній діяльності, соціальних перетвореннях та у процесі "самотворення людини". Адже, "природа сьогодні не може бути зрозумілою без суспільства, а суспільство без природи, – зауважує У. Бек. Навколишнє природне середовище перетворюється в інтегральну складову суспільної, економічної та політичної реальності". Наприкінці XX ст. стає зрозумілим, що природа – це суспільство, а суспільство і природа те ж саме. Хто сприймає природу сьогодні поза суспільством... вже не визначають нашу реальність" [1, с.98–99]. Єдиний вихід з даної ситуації вбачається у створенні нової ціннісної парадигми, нової філософії, що здатна поєднати "анатомію розуму із самодостатнім достоїнством природи" (В. Гьосле). Слід зауважити, що пошук можливих шляхів подолання кризи здійснювався дослідниками, як природничих так і гуманітарних наук (Д. Медоуз, Т. Хол, Л. Уайт, А. Тойнбі, Д. Белл, Б. Коммонер). Але сам феномен екології культури не був предметом культурологічного дослідження, тому лише окремі висновки щодо її становлення можна знайти в працях етико-екологічного ракурсу української філософської думки: В. Борейко, Л. Василенко, В. Єрмолаєва, А. Корабльова, Л. Сидоренко, Т. Гардашукта інших дослідників.

Тому закономірним вбачається, неабияка актуальність екологічних орієнтацій (2 пол. XX ст.) в науці, політиці, освіті і ін. зміщуючи пріоритети суспільної свідомості в сторону визнання вищої цінності гармонійного розвитку людини, природи та суспільства.

Звернення до проблем екології культури пояснюється ще й тим, що сама екологія (Е. Геккель) (як середовище проживання) стала розглядатися, як внутрішньокультурний феномен, що сформувався багатовіковим розвитком культури. Актуальність же сьогоднішніх роздумів не потребує аргументації та все ж пов'язана з досягненням людської культури абсолютно нового якісного стану – можливості впливати як на планету в цілому, так і на її мешканців. Ці обставини обумовило освоєння широкого кола концепцій та методологій та пошук на їх основі новітніх підходів у вирішенні даної проблеми.

Тому головною метою виступає окреслення концептуальних параметрів, предметного поля і потенційних можливостей екології культури як нової культурологічної дисципліни, що обумовлює наступні завдання: проаналізувати поняття екологія культури та історію становлення у західній і вітчизняній гуманітарній науці; – виявити специфіку, відповідність та значущість феномену екології культури в соціокультурному просторі.